

Posouzení bakalářské práce Ivany Furkové „Adaptace autistického dítěte do školní družiny, začlenění do sociálních skupin“

Cílem předložené bakalářské práce bylo popsat postupné začlenění autistického chlapce do školní družiny po dobu několika let. Práce má tak podobu akčního výzkumu a kazuistické studie, protože vychovatelka v družině je současně výzkumníkem, který proces adaptace chlapce zkoumá, včetně svých zásahů, postupů a jejich vyhodnocení.

Vývoj pobytu chlapce ve školní družině je zkoumán jednak retrospektivně po dobu tří let, po dobu dvou let potom intenzivně prostřednictvím deníkových záznamů. Hlavními metodami bylo proto velmi vhodně zvoleno zúčastněné pozorování, práce s dokumenty, deník a rozhovory s dalšími aktéry (matka, učitelka).

Teoretická část práce sleduje hlavně problematiku dětí s PAS, jejich diagnostiku a projevy. Druhým tématem, které mohlo být rozpracováno podrobněji, je téma zařazení dítěte s PAS do výchovně vzdělávacích institucí.

Ve výzkumné části je především pěkně popsána sledovaná školní družina a pravidla práce v ní. Autorka Rámcového vzdělávacího plánu pro družinu je současně autorkou této bakalářské práce. Je to potvrzením, jak jí na podobě školní družiny záleží a proč se adaptaci sledovaného chlapce tolik věnovala.

V další části textu je potom představen sledovaný chlapec, především výchozí stav, kdy přišel do školy a do školní družiny. Prezentace dat je logicky strukturována tak, aby si čtenář mohl dělat dobrou představu o postupu jeho adaptace, přístupu a metodách vychovatelů a změnách v chování chlapce. Podstatné se také ukázalo, že vychovatelka neměla předtím žádné zkušenosti s dítětem s Aspergerovým syndromem, a také to, že diagnóza se vyvíjela, protože první začlenění byla diagnóza ADHD.

Následuje rozhovor s matkou a jeho význam pro další práci a anamnéza chlapce. Již zde může čtenář zachytit významy pro vychovatelku, která čerpá informace s rozhovoru s matkou, a také půjčování knih a obohacování mezi nimi.

Následuje hlavní část práce, která shrnuje data z deníkových zápisů sledování za dva roky. Text je členěn z hlediska čtenáře velmi vstřícně. Přesto by byla potřeba zařadit kostru kategorií, které vyplynuly z deníkových zápisů a které tvoří jednotlivé kapitoly textu. Je ovšem pravda, že autorka neměla žádnou zkušenost s kvalitativním výzkumem, ani potřebné hlubší metodologické školení, a proto považujeme i toto metodologické řešení za vyhovující.

Informačně je totiž tato část textu velmi zajímavá. Ukazuje nejen projevy chlapce v různém prostředí a za různých okolností, ale především výsledky pozorování výchovných zásahů a jejich důsledků. Jedná se o individuální zájmy a chování chlapce, jeho chování ve skupině dětí, vzájemné vztahy mezi dětmi a další navržené přístupy.

Implicitně je cítit velký zájem a množství odvedené práce vychovatelky a dobrý vztah mezi ní a sledovaným chlapcem.

Závěr práce popisuje současný stav jako výsledek adaptace na práci ve školní družině, jako výsledek vzájemné spolupráce a snahy.

V diskusi jsou zmíněna pravidla práce s dítětem s PAS v odborné literatuře, které ovšem nestačily a bylo potřeba ve spolupráci s maminkou chlapce vymyslet další postupy a zásahy do kolektivu.

Bakalářská práce Ivany Furkové splňuje nároky kladené na závěrečnou práci a doporučuji jí k obhajobě.

Ida Viktorová

Praha 14.5.2019